

ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANVEKİLİ KADİR ÖZKAYA'NIN KAPANIŞ KONUŞMASI

Sayın Anayasa Mahkemesi Başkanım,
Türkiye Dışından Gelmiş Sayın Başkanlarım,
Sayın Üyelerim, Değerli Temsilciler ve Konuklar,

Hepinizi en kalbi duygularıyla ve saygıyla selamlıyorum.

Türkiye dışından gelmiş kıymetli misafirlerimiz, sizlerle birlikte olmaktan dolayı son derece mutluyuz. 60. kuruluş yıl dönümümüzde bizlerle birlikte olduğunuz için teşekkür ediyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin 60. kuruluş yıl dönümü etkinlikleri kapsamında düzenlediğimiz “Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunmasında Anayasa’nın Yorumlanması” konulu sempozyumun sonuna gelmiş bulunuyoruz.

Sempozyum kapsamında gerçekleştirilen oturumlarda başkanlık yapan çok kıymetli Anayasa Mahkemesi Başkanımıza, Yargıtay Başkanımıza, Danıştay Başkanımıza, oturumda sunum yapan çok değerli hocalarımıza, meslektaşlarımıza, Türkiye dışından gelmiş değerli Başkanlarımıza, hukukçularımıza, sempozyumun gerçekleştirilmesinde emeği geçen, katkı sunan tüm çalışma arkadaşlarımıza ve katılımcılara teşekkür ediyorum.

Kıymetli Başkanlarım,
Değerli Konuklar,

İki gün süren oturumlarda yapılan sunumlar ve tartışmalarda Anayasa Mahkemelerinin hukukun üstünlüğünün ve insan haklarının korunmasında ve uygulanmasında üstlendikleri rolün bir kez daha altı çizilmiş bulunmaktadır.

Kanaatimizce bu değerli rolün öneminin anlaşılması, büyük oranda kararların oluşturulması esnasında yapılan yorumların ve izlenen yöntemin ikna ediciliğine bağlıdır.

Bu durumun gerekliliğine bağlı olarak diyebiliriz ki anayasal normların yorumlanmasında tercih edilmesi gereken yöntem, temel hak ve özgürlüklerin niteliğini ve kullanımını daraltıcı olan değil genişletici olan olmalıdır.

Bu bağlamda memnuniyetle belirtmeliyim ki Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi de kararlarında Anayasa'nın sınırları içinde kalmak kaydıyla modern hukukta benimsenen evrensel nitelikleri haiz yorum yöntemlerini tatbik etme gayreti içindedir.

Mahkememiz şu anda kapanışını gerçekleştirdiğimiz sempozyumun ana teması olan temel hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesine hizmet edecek yorum yöntemlerinin kullanılmasının bireysel başvurunun Anayasa'ya dâhil edilmesiyle birlikte daha da bir önem kazandığının farkındadır.

Başkanımız Sayın Zühtü Arslan'ın açılış konuşmalarında ayrıntılı olarak ifade ettikleri gibi Mahkememiz, bireysel başvuru yolunun işlemeye başlamasıyla birlikte hak eksenli bir paradigmayı benimsemiştir.

Bu kapsamda önüne gelen her bir somut olayda temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası sözleşme kuralları ile anayasa hükümlerinin anlamını tespit etmiş, Anayasa'nın ve mahkeme kararlarının bağlayıcılığı ilkesinin de katkısıyla bu yorumunun diğer yargı organları tarafından da benimsenmesini sağlamaya çalışmış, böylece temel hak ve özgürlüklere ilişkin evrensel standartların idari ve yargısal kararlara yansımaları konusunda bir anlamda rehberlik yapmıştır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki Mahkememiz incelediği tüm bireysel başvurularda başvurucular tarafından dile getirilen tüm ihlal iddialarını onların dinî, siyasi veya ideolojik kimliğine bakmadan tamamen hak odaklı bir yaklaşımla değerlendirmiştir.

Bu anlayış içinde hareket ederken de temel hakların uluslararası düzeyde korunması bakımından ölçülülük, demokratik toplum düzeninin gerekleri ve adil denge gibi genel ilkelere başvurmuş; bunları dinamik bir yorumla ele almaya gayret göstermiştir.

Böylece yaşama hakkından ifade özgürlüğüne kadar bireysel başvuru kapsamındaki her hak ve özgürlükle ilgili önemli kararlar vermiştir.

Bu kararlarla bir yandan bireysel düzeyde hak ihlallerinden kaynaklanan zararların giderilmesini temin etmiş; diğer yandan da temel hak ve özgürlüklere ilişkin hukuki sorunların çözümüne, dolayısıyla

ülkemin temel hak ve özgürlükler standardının yükseltilmesine önemli katkılar sağlamıştır. Böylece de demokratik hukuk devleti ilkesinin hayata geçirilmesinde çok önemli bir rol oynamış ve dönüştürücü bir etkiye sahip olmuştur. Bu da temel hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi bağlamında toplumsal bilinci ve farkındalığı artırmıştır.

Sayın Başkanım,

Değerli Misafirler,

Bu kadar nitelikli bir hazıruna hitap etmek benim için gerçekten gurur verici. Bu nedenle biraz daha konuşmak isterdim. Ne var ki İstanbul uçağının saat 17.15'te olduğunu da gözeterek sözlerimi sonlandırıyor, 60. kuruluş yıl dönümümüzde bizlerle birlikte olduğunuz için sizlere en kalbi duygularıyla teşekkür ediyorum.

Özellikle Türkiye dışından gelen tüm dost ve kardeş ülkelerin Anayasa Mahkemesi Başkan ve Üyelerine, diğer temsilcilerine, Sayın Buquicchio'ya ayrıca bir kez daha teşekkür ediyorum. Sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum. İstanbul yolculuğunun hepimiz için sağlıklı, huzurlu ve başarılı geçmesini diliyorum.